

Vietnamese bootvluchtelingen zoekt bemanning die haar 30 jaar geleden uit golven haalde

VAN DE loempiaatjes op de markt, kennen we ze vooral. Vietnamezen zijn geruisloos ingeburgerd. Met tjokvolle bootjes ontvluchtten zij dertig jaar geleden het barre communistische regime, een paar duizend kwamen er in ons land terecht. Ook de weg van Lily Vo stond in Vietnam. Zes was ze, bijna zeven jaar, toen ze met 66 landgenoten door de bemanning van een Nederlands containerschip werd gered. Het broertje dat in Nederland werd geboren, werd ge-

'Wie zijn mijn redders?'

„Mijn broer is naar ze vernoemd; hij heet Nedlloyd...”

door MARIE-THERÈSE ROOSENDAAL

IJMUIDEN, zaterdag
Lily Vo koestert de kopieën van de krantenknipsels van dertig jaar geleden. Op 24 juni 1979 was ze voorpaginanieuws als één van de Vietnamese bootvluchtelingen die in ons land arriveerden. „En ik was één van die 28 kinderen die door het Nederlandse schip Nedlloyd-Agulhas werden gered.”

Op 30 april 1975 trok het Noord-Vietnamese leger Saigon binnen en was de hereniging van noord en zuid in één Vietnam een feit. De partij beloofde vrede en dat alles beter zou worden, maar het communistische regime onderwierp de bevolking aan ultrastrange wetten. Duizenden mensen sloegen op de vlucht, naar schatting werden er zeventienduizend in ons land opgenomen.

Opvoedingskamp

De bijna 37-jarige Lily Vo blikt terug: „In het nieuwe beleid moesten mensen al hun bezit inleveren. Geld was niks meer waard en iedereen – arm of rijk – kreeg tien dollar om mee te beginnen. Het regime was doodsbang voor oproerkraaiers, het intellect ging achter slot en grendel in heropvoedingskampen. De mond gesnoerd met geweld. Mijn vader en moeder waren – én zijn – onderkende, krachtige mensen. In 1976 deed mijn vader zijn eerste vlucht poging, maar hij werd verraden en anderhalf jaar in een opvoedingskamp gestopt. Hij heeft nooit willen praten over zijn tijd daar. Later zei hij alleen dat het geen vijfsterrenhotel was. Het moet een verschrikking zijn geweest, hij is nooit meer de oude geworden.”

„Ik bewonder de vechtlust van mijn moeder. Ze bleef achter met drie kleine kinderen, moest het met hulp van de nanny zien te bolwerken. We hebben mijn vader een keer bezocht in het kamp. Mijn zusje links aan de hand van mijn moeder, in de andere hand droeg ze een tas vol eten voor mijn vader. Mijn broertje, een baby nog, zat op haar heup, en ik, de oudste, sjokte achter haar aan. Een steeds zweept haar stem me op: 'Kom op, doorlopen'. Veertig kilometer,

anderhalve dag onderweg in die hitte. Ik moet een jaar of vier, vijf zijn geweest. Achter dat prachtige lange zwarte haar, liep ik, daar bleef ik naar kijken.” Lily Vo moet haar fraaie lokken wel van haar moeder hebben.

„Toen mijn vader vrijkwam, overheerste de angst. Mijn ouders besloten te vluchten. Ze beseften dat ze hun familie en vrienden misschien nooit meer zouden zien. Maar ze kozen voor de liefde, voor elkaar en hun gezin. Ze kozen voor vrijheid van meningsuiting. Onze nanny ging ook mee. Omdat de bevolking voortdurend in de gaten werd gehouden, glijpten de vluchtelingen in kleine groepjes naar de vissersboot.”

Weg uit het kustdorpje waar ze ter wereld kwam: „Phan Thiet. Toen een onbeduidend vissersplaatsje, nu een badplaats vol mooie resorts.”

Zes jaar was Lily Vo, bijna zeven. Als sardientjes in blik zaten de 67 vluchtelingen, onder wie 28 kinderen, aan boord. „De boot mat dertien meter bij tweeënhalve. Al gauw was de diesel op. En het eten en het drinkwater. En daar dobberden we op de golven, omgeven door alleen maar zee.” Vluchtelingen die de dood tegemoet dreven. „Hoop en vrees liggen dicht bij elkaar, dat is me bijgebleven. Zagen we in de verte een schip, dan zwaaiden, joelden en gilden de volwassenden, 'Help ons, red ons!' Als dat schip dan aan de horizon verdween, huilden de grote mensen en al die kinderen. Ik heb er nu een woord voor: hartverscheurend.”

„Nog altijd stelt ze zich die vraag: „Onbegrijpelijk dat je mensen zo laat zitten. Zo laat zinken. Ik snap wel wat van de zakenwereld, weet dat een omweg heel veel geld kost. Maar er is toch ook gevoel?”

■ Dit fotootje van de redding, gemaakt vanaf de Nedlloyd, hangt zo lang ze zich kan herinneren op A3-formaat in de keukens van haar ouders: „Opdat we nooit zullen vergeten...”

„Slecht weer stak op, en het water beukte tegen de zijkanen. We waren bang dat het schip zou breken. Anderhalve dag in angst. En toen doemde als uit het niets dat containerschip van Nedlloyd op. Een reus, in mijn kinderoogen. Zo blij waren we, zo blij... Maar het voer voorbij, weg van ons. En toen ineens, keerde het en kwam terug. Nam ons aan boord. Waarom weet ik niet. Had de kapitein zich bedacht na overleg met zijn bazen?”

„De tijd heeft het kleurenfotootje verwaagd. Een bootje in zee, uitgemergelde mensen die halsreikend omhoogkijken, een metershoge trap naar het dek van de Nedlloyd-Agulhas. Gered. „Zo lang ik me kan heugen hangt die foto op A3-formaat bij mijn ouders in de keukens. Opdat we niet zullen vergeten wat we niet kunnen vergeten. Lef en moed, dat hadden mijn ouders en al die anderen, om te vluchten. Lef en moed, dat had de kapitein die ons oppikte. Lef en moed vormen de brug die ons verbindt.”

„Ik werd aan boord getild en keek voor het eerst van mijn leven, in blauwe ogen. Ik dacht dat ze licht gaven. De mannen gaven ons kleren, hun over-

hemden hingen bij de Vietnamese mannen tot op de knie. Onze oude kleren heeft mijn vader overboord gekieperd, hij heeft letterlijk schoon schip gemaakt.”

„De precieze reddingsdatum weet ik niet, het was een week of drie voor we op 24 juni 1979 in Nederland arriveerden. In Singapore gingen we aan land. De meeste Vietnamezen waren gefocust op Amerika, dat was het mekka. Maar mijn vader vond dat we naar Nederland moesten, het land van onze redders. Moet je nagaan, we hadden er nooit eerder van gehoord, wisten niet eens waar het lag. We vloegen naar Schiphol en werden eerst in Harlingen opgevangen, door gastgezinnen en vrijwilligers. Later verhuisden we naar het Friese Ferwerd.”

„Mijn moeder, die zwanger was tijdens de vlucht, beviel en dat broertje werd naar de reder genoemd. Ik denk dat hij de enige mens ter wereld is die Nedlloyd heet. De ambtenaar vond het een vreemde naam, maar ging akkoord toen hij de reden hoorde. Mijn broer kreeg nog een verzilverd lepelkje van Nedlloyd. Later kregen we er nog een zusje bij. We zijn allemaal goed terecht-

noemd naar de reder: „Ik denk dat hij de enige mens ter wereld is die Nedlloyd heet.” Lily Vo is nu op zoek naar de redders van toen, om ze te bedanken: „Ze hebben meer voor ons betekend dan ze kunnen denken. En ik wil zo graag hun kant van het verhaal horen.”

■ Als bootvluchtelingen kwam Lily Vo in ons land terecht: „Ik moet de zee zien.”

FOTO: JOHANNES DALHUIJSEN

bewonder de mensen daar zeer om hun ijver. Maar ze zijn me vreemd, Nederlanders zijn ze eigen. Deze bomen, dit landschap. Ik ben in IJmuiden gaan wonen omdat ik de zee moet zien. De bootjes, de glinstering van het water. Die betekenen vrijheid voor me. En dat is al jong zo bepaald.”

Hebt u informatie over de bemanning, mail dan naar mtroosendaal@telegraaf.nl

Procedeerverbod

Mr. Raab had blijkbaar een gevoelige snaar bij zijn cliënt geraakt door met enthousiasme en respect te spreken over het mooie Canada.

De heer Young, vertegenwoordiger van de Canadese onderneming PCC Inc., voelde zich hierdoor geroepen om in een half uur durende monoloog een met superlatieven overgoten uiteenzetting te geven van de geschiedenis van dat land. Successievelijk kwamen aan bod de geografie, demografie, politiek, economie en de cultuur van dit op één na grootste land ter wereld in oppervlakte.

Tijdens die monoloog dwaalde mr. Raab in gedachten af naar de zo-even op zijn kantoor bezorgde cd's van Enrico Caruso, een van de beroemdste tenoren in de geschiedenis van de opera.

Even was de raadsman bevreesd dat zijn cliënt het hem kwalijk zou nemen dat diens patriotisch zelfgesprek verstoord zou raken door zijn 'Il Traviatore'-geneurie.

Op een gegeven moment riep de Canadese cliënt zichzelf tot de orde door aan te geven dat zijn firma een zakelijk conflict had met een Nederlandse on-

derneming, PLL BV genaamd. Dit bedrijf bleek een onduidelijk product geleverd te hebben aan de Canadese werkgever van de heer Young met een op CAN \$ 6.000.000 geschatte schade als gevolg.

Inmiddels had PCC de boosdoener PLL voor de Canadese rechter gedaagd.

De tegenzet van de Nederlandse firma was de Canadese raauw op hun dak gevallen. PLL had hen namelijk voor de Nederlandse voorzieningenrechter gedaagd met als vordering hen te verbieden in Canada rechtshandelingen tegen haar aanhangig te maken en reeds ingestelde rechtshandelingen in te trekken.

PCC zou misbruik van procesrecht maken doordat haar vorderingen weinig kans van slagen hadden en PLL hoge kosten zou moeten maken.

Mr. Raab legde uit dat de rechter onrechtmatig handelen kan (lees: zal) verbieden en dat dit eveneens geldt als het onrechtmatig handelen bestaat uit het instellen van een vordering in rechte.

Een procedeeverbod is dus mogelijk, zij het dat de rechter daar wel voorzichtig en terughoudend mee moet omgaan in verband met het recht op vrije toegang tot de rechter.

Volgens de wet kan een bevoegdheid worden misbruikt door haar uit te oefenen met geen ander doel dan een ander te schaden of met een ander doel dan waarvoor zij is verleend. Dan wel in geval men, in aanmerking nemende de onevenredigheid tussen het belang bij de uitoefening en het belang dat daardoor wordt geschaad, naar redelijk-

VERVOLG VAN PAGINA TA1

GUUS HIDDINK

■ Trots als pauwvries in voetbaltenue op de foto met de Baas der Bazen zelf, Guus Hiddink.
FOTO: MATTY VAN WIJNBERGEN

Ben jij nog bang voor een val? „Nee, nooit geweest, ook niet toen het minder goed ging. Je moet gewoon zorgen dat je niet lang blijft liggen. Ik heb nooit het angstbeeld: als 't niet lukt, wat dan?”

Je straalt iets onoverwinnelijks uit: zelfs als bondscoach van Angola zou je 't WK halen.

„Is geen slecht ploegje hoor, Angola. Ik heb ook wel eens serieus nagedacht over een Afrikaans land. Prachtige atleten, vooral in Ghana en Nigeria. Zou toch aardig zijn om te kijken wat je daar mee kunt, maar dat is niet meer dan een dagdroom.”

De klus met de Russen afmaken en dan naar Afrika, waarom niet?

„Ik heb ooit gezegd dat ik ging stoppen als coach en daar ben ik op teruggekomen. Moet ik dus niet meer roepen. Maar voorlopig zoek ik alleen rust in Afrika. Laatst weer, vakantie in Oeganda. Vijf uur klimmen met gidsen en dan bij een gorillafamilie uitkomen. Die gidsen herkennen me. Ze voetballen bij FC Gorilla Heart op een veldje met vier bonenstakken als doeltjes. Aandoenlijk. Dan probeer ik via Nike en m'n foundation toch om een stapel shirtjes en een paar ballen die kant op te krijgen.”

Dinsdagmorgen. Er hangt een grauwe regensluiser over Seoel als vijf limo's met mannen in zwarte pakken voor komen rijden. Drukke gebaren, stress: Mister Hiddink moet de eerste schop in de grond steken voor de bouw van de naar hem genoemde voetbalacademie op een uur rijden in Incheon. Het kale terrein is voor de gelegenheid bekleed met een podium, studenten van morgen en vooral met heel veel cameraploegen. Hiddink en de burgemeester krijgen witte handschoentjes aan voordat ze een hoop zand over een houten schot moeten scheppen. Eindje verderop zijn ze bezig met een compleet nieuw Incheon, waar straks minimaal één miljoen mensen gaan wonen. Hiddink: „Kennelijk hebben ze hier nog nooit gehoord van een kredietcrisis. Deze burgervader heeft ballen; hij zet z'n plannen gewoon door, inclusief de Hiddink Soccer Academy.”

in iets nuttigs. Daar heb ik voor gekozen. Een eigen school voor talenten, met daarnaast ook veldjes voor minderbedeelden, dat is toch veel dankbaarder dan je constant laten fêteren en op je schouders laten slaan?”

Vele uren later, na een massale lunch, stuk of tachtig keer poseren met blozende dames en trotse heren, heel veel ceremonies en (wél leuk) een ontmoeting met piepkleine voetballertjes op een reepje kunstgras, is Kan Dong Nim op de terugweg naar Seoel eindelijk even los van de zwarte pakken. Naast hem in de limo, met voor en achter de loeiende sirenes van de onafscheidelijke politie-escorte, dringt de herinnering zich op aan de dagen dat hij even staatsgevaarlijk was. Voor Nederland-Rusland, kwartfinale van het Europees kampioenschap. In zijn Telegraafcolumn schreef hij: „Ik moet een stukje schrijven, maar heb geen zin, want ik ben even uw vijand”.

Heeft het belastinggedonder met de FIOD in die dagen nog door je hoofd gespeeld?

Bedrukte stilte. „Ik zou liegen als ik het ontkende. Ja, het zat in m'n kop, omdat het onrecht bleef knagen. We wijzen in Nederland graag met de beschuldigende vinger naar andere naties, maar ook onze overheidsdienaren blijken dus methodes te hebben die ik nooit voor mogelijk had gehouden. Ik was altijd trots op Nederland. Dat gevoel was na die bewuste provocaties van de heren van de FIOD even weg.”

Maar wel met je internationale uitstraling geld in het laatje blijven brengen voor het vaderlandse bedrijfsleven. Zelfs de tamelijk kritische Johan Derksen schreef: „Geen wielrenner, wetenschapper, tennisser, politicus, bedrijfsdirecteur of artiest verkoopt Nederland beter dan Guus Hiddink”.

„Voor het bedrijfsleven wil ik me blijven inzetten; dat staat los van die ziekelijke kruimelige overheidsdienaren. Die emoties moet je scheiden.”

Je hebt diplomatieke gaven, maar wilt niet diplomaat worden genoemd, want dat riekt naar politiek, is een scheldwoord...

Getergd turend in de Koreaanse mist: „Als ik diplomaat zou zijn, had ik op de vorige vraag niet zo'n antwoord gegeven.”

RECHT VOOR Z'N RAAB

Mr. M. MOSZKOWICZ

heid niet tot die uitoefening had kunnen komen.

Mr. Raab concludeerde, aan de hand van de door de heer Young geschetste feiten en omstandigheden, dat niet gezegd kon worden dat de Canadese in redelijkheid de Nederlandse onderneming in het onderhavige conflict niet voor de Canadese rechter in rechte hadden kunnen betrekken respectievelijk zouden kunnen betrekken.

De heer Young was satisfied. Zozeer zelfs dat hij mr. Raab voor een korte vakantie uitnodigde. Deze sloeg de invitatie echter beledigd af, ook al werd hem een bezoek aan de Rocky Mountains in het vooruitzicht gesteld. De raadsman wenste de scheidslijn tussen business en pleasure strikt aan te houden.

En terwijl de Canadese aanstalten maakte om zijn vaderland wederom te bewierven, dacht de advocaat verder na over het procedeeverbod. Hij kon zo wel een tiental zaken bedenken waarbij de wederpartij eigenlijk helemaal geen zaak had. Anderzijds besefte hij dat het recht op vrije toegang tot de rechter een fundamenteel recht in een rechtsstaat is, maar dat daarop wel beperkingen geoorloofd zijn mits deze een legitiem doel hebben en in een proportionele verhouding tot dat doel staan.

De heer Young verheugde zich duidelijk op zijn terugreis en mr. Raab op het zien van The Great Caruso, voor hem de film uit 1951.

